

IMMIGRANTS

IN THE MEDIA

SEKCE INTERKULTURNÍ PSYCHOLOGIE ČMPS ve spolupráci

s Psychologickým ústavem AV ČR, v.v.i a Katedrou psychologie FF MU zve na seminář

JAK MASMÉDIA OVLIVŇUJÍ VNÍMANÍ „TĚCH DRUHÝCH“? UPRCHLICKÁ KRIZE A POVÁLEČNÉ SPOLEČNOSTI

Seminář se koná ve středu 10. DUBNA 2019 od 10:00 – 12:00 hod.

na FILOZOFICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY Arna Nováka 1, BRNO,
budova C, 2. patro od schodiště vlevo zasedací místnost naproti pracovně p. děkana

Mezinárodní i domácí experti z oborů psychologie, politologie a mediálních studií seznámí účastníky s nejnovějšími vědeckými poznatky o prezentaci informací o lidech z jiných společenských skupin v masmédiích a jejich vlivu na postoje a chování.

KONTAKT:

Sylvie Graf, vedoucí sekce Interkulturní psychologie při ČMPS

sylvie.graf@psu.cas.cz

<https://cmeps.ecn.cz/?page=interpsy>

PROGRAM SEMINÁŘE:

"NA HRANICÍCH MUSÍ PANOvat ZÁKON A POŘÁDEK": VYBRANÉ IDEOLOGICKÉ ASPEKTY INFORMOVÁNÍ O TZV. MIGRAČNÍ KRIZI V ČESKÉM TISKU

Michał Tkaczyk

Katedra Mediálních studií a žurnalistiky, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Příspěvek interpretuje výsledky analýzy mediální reprezentace tzv. migrační krize ve dvou českých denících (Právo, MF Dnes) z hlediska jejich role ve vytváření souhlasu veřejnosti s politickými přístupy k migrační otázce. Pro podstatnou část české veřejnosti zpravodajská média hlavního proudu představovaly významný zdroj informací na téma migračního pohybu do Evropy ze zemí severní Afriky a Blízkého východu, který vrcholil v roce 2015. Tato média nabízela svým publikům určité definice situace v oblasti migrace, jak rovněž vysvětlení a hodnocení aktuálního dění. Lze očekávat, že zejména opakující se a převládající způsoby mediální reprezentace mohly hrát roli ve formování se

postojů veřejnosti na toto téma. Za účelem zvážit roli mediální reprezentace v procesu formování politických postojů české veřejnosti příspěvek poukazuje na vybrané ideologické kódy a významy, jejichž prostřednictvím analyzovaná periodika artikulovala koncepty neregulární migrace a uprchlictví ve spojení s tématem migrace do Evropy. Zvažuje, zda a jak konkrétní způsob zarámování událostí a narativy (mýty) přítomné v mediálním pokrytí migračního dění mohly pracovat pro zajištění souhlasu s politickými přístupy k otázce migrace, respektive pro jejich odůvodnění. V závěru konstatuje, že přes jistou ideologickou ambivalenci a přítomnost vícera optik, v analyzovaných obsazích převažoval způsob definování situace, který vybízel k hodnocení migrační politiky české vlády jako žádoucí a shodné s národním zájmem.

ZPRAVODAJSKÁ FOTOGRAFIE JAKO SYMBOLICKÁ FORMA SOCIÁLNÍ INKLUZE A EXKLUZE UPRCHLÍKŮ

David Kohout

Katedra Mediálních studií a žurnalistiky, Katedra politologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Příspěvek se zaměřuje na objasnění rozdílů ve vizuální mediální reprezentaci uprchlické krize, a to na základě komparace českého, německého a rakouského periodika. Předmětem výzkumu jsou zpravodajské fotografie tematizující tzv. evropskou uprchlickou krizi v roce 2015. Cílem je za pomoci obsahové kvantitativní analýzy a kvalitativní diskurzivní analýzy popsat editoriaální strategii deníku Aktuálně.cz ve vztahu k uprchlické agendě a zjistit, do jaké míry se lišily rutinní postupy a vizuální mediální obrazová reprezentace uprchlíků v českém médiu od srovnávaných zahraničních periodik. Záměrem je otestovat předpoklad, zdali média prostřednictvím distribuce tematických fotografií nejen informují publika o událostech ve světě, ale zdali taktéž přispívají v symbolické rovině k léčení deviantních aspektů, které narušují platnost statu quo a symbolického světa. Výzkumný problém v této práci proto představuje proces, při kterém média mohou přispívat k symbolické sociální exkluzi konkrétní skupiny obyvatel formou dehumanizace, respektive adioforizace a jejich následnou transformací do něčeho abstraktního a neživého. Zároveň téma uprchlické krize může být médiem zneužito, respektive využito ke konstrukci čtenářsky atraktivních obsahů s cílem zajistit si lepší odběr svých mediálních produktů.

VLIV ZPRÁV O UPRCHLICKÉ KRIZI NA POSTOJE K MIGRANTŮM A IMIGRAČNÍ POLITICE: ROLE EMOCÍ, MEZISKUPINOVÉHO KONTAKTU A POLITICKÉ ORIENTACE

Sylvie Graf & Sabine Sczesny

Psychologický ústav, Univerzita v Bernu, Švýcarsko

Masmédia ve zprávách o uprchlické krizi uplatňují různé prostředky, které mohou ovlivňovat postoje k migrantům a imigrační politice. V interdisciplinární experimentální studii ve Švýcarsku, které je jednou z nejčastějších destinací migrantů, jsme testovali vliv perspektivy mluvčího (africký migrant vs. švýcarský expert) představující různé důvody pro migraci (politické vs. ekonomické). Účastníci výzkumu udávali horší postoje po přečtení zprávy, kde migrant (vs. expert) představil nejdříve

IMMIGRANTS

IN THE MEDIA

ekonomické (vs. politické) důvody migrace. Smutek, který osoby po přečtení zprávy pociťovaly, zprostředkoval vliv zpráv na postoje. Vliv perspektivy mluvčího na postoje byl silnější v případě, že byly osoby dříve vystaveny pozitivním zprávám o migrantech. Předchozí pozitivní osobní zkušenosti (nikoliv informace z masmédií) se spojovaly s tendencí migrantům pomoci prostřednictvím finančního příspěvku neziskové organizaci zaměřené na podporu migrantů a to díky změně postojů k migrantům. Naopak negativní osobní zkušenosti se spojovaly s nižší tendencí migrantům pomoci díky méně pozitivním postojům k migrantům. Vliv pozitivních a negativních osobních zkušeností s migranty na postoje k migrantům byl patrný především u osob s pravicovou politickou orientací. Toto zjištění na jednu stranu podporuje využití meziskupinového kontaktu jako intervence pro redukci předsudků především u osob, které k migrantům vykazují obvykle horší postoje. Zároveň varuje před vlivem negativních zkušeností, které mají silnější dopad na předsudky právě u osob, pro které imigrace představuje citlivé téma.

MOHOU MASMÉDIA NAPOMOCIT USMÍŘENÍ V POVÁLEČNÝCH SPOLEČNOSTECH?

Mirjana Rupar 1, 2, Shpend Voca 3, 4, & Sylvie Graf¹

1 Psychologický ústav Akademie věd České Republiky

2 Psychologický ústav, Jagellonská Univerzita, Krakov, Polsko

3 AAB College, Priština, Kosovo

4 Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

V zemích, kde probíhal válečný konflikt, panuje i mnoho let po formálním uzavření míru napětí mezi bývalými nepřáteli. Tzv. postkonfliktní společnosti charakterizuje segregace znepřátelených skupin, neochota připustit podíl viny vlastní skupiny na konfliktu a neochota se bývalým nepřátelům omluvit. Usmíření s bývalými nepřáteli je přitom nutnou podmínkou udržení míru. Ochotu se usmířit mohou zvýšit pozitivní zkušenosti s bývalými nepřáteli, ty jsou ale v postkonfliktních společnostech velmi řídké. V situaci, kdy dříve znepřátelené skupiny nechtějí nebo nemají možnost se vzájemně setkávat, představují masmédia jeden z mála zdrojů informací o bývalých nepřátelích. Masmédia v postkonfliktních společnostech jsou ale často využívána jako nástroj propagandy k účelové interpretaci konfliktu. Naše studie z Kosova a Bosny a Hercegoviny přinesly optimistická zjištění o roli masmédií: pozitivní zprávy o bývalých nepřátelích se spojovaly s vyšší důvěrou vůči bývalým nepřátelům a ochotou se usmířit. V multietnické Bosně a Hercegovině se navíc pozitivní zkušenosti Bosňáků s Chorvaty – ať už vlastní nebo zprostředkované masmédií – spojovaly s větší ochotou usmířit se nejen s Chorvaty, ale i s další stranou Bosenské války – Srby. Kontakt s jedním bývalým nepřítelem tak může usnadnit mírový proces v celé společnosti, protože zlepšuje vztahy k více skupinám bývalých nepřátel současně.

